

OSVRTI

KATEHETSKA LJETNA ŠKOLA '79

Subotica, 27. — 31. VIII.

Alojzije Jurak

U živopisnom, šarolikom i u mnogočemu ponosnom gradu Subotici, održana je od 27. do 31. kolovoza ove godine VIII. katehetska ljetna škola. Bio je to još jedan specifičan i jedinstven skup u našoj Crkvi. Specifičan po impostaciji rada, načinu pripreme i izvođenju programa. Jedinstven po sastavu: višenacionalan (prezentirao je sudionike gotovo iz svih naših krajeva) i u nekom smislu ekumenski, gdje su zajedno bili prisutni i aktivno sudjelovali kako svećenici, redovnici, redovnice, katehete laici od strane Katoličke crkve, tako i predstavnici drugih vjeroispovijesti koji žive i djeluju u tom dijelu Domovine.

Već u samom početku, obradovani srdačnim primitkom i izuzetnom gostoljubivošću domaćina dobivao se dojam da se na okupu našla zajednica sabrana u Kristovo ime i pod vodstvom Duha da zajednički porazmisli, preispita i uoči ono bitno što se kroz formuliranu okvirnu temu Škole: »PRVA ISPOVIJED I PRIČEST U PROCESU

KRŠĆANSKE INICIJACIJE«, želi postići.

Tema po sebi zanimljiva i veoma aktualna u okviru cjelokupnog pastorala, pogotovu prvopričesničkog, privukla je dosad najveći broj sudionika, čak stotinu osamdeset, što nam samo po sebi govori koliko smo kao odgojitelji u vjeri za to zainteresirani i od kolike nam je važnosti.

Školu je otvorio pročelnik Vijeća Biskupske Konferencije Jugoslavije za katehizaciju biskup đakovački mons. Ćiril Kos koji je ujedno održao uvodnu riječ i sudionicima zaželio uspješan i plodonosan rad. Sve prisutne sudionike pozdravio je domaćin i pokrovitelj škole biskup mons. Matiša Zvekanović. Pozdrave su uputili i predstavnici mjesnih Crkava drugih vjeroispovijesti. Potom je predsjednik Stalnog odbora Milan Šimunović iznio program rada Škole i ukazao na ideje vodilje potrebne za usmjerenje samog rada.

Rad je bio usmjeren plenarno, timski i u manjim skupinama. Glavno polazište Škole usredotočeno je na slijedeće postavke: inicijacija u sakrament pokore i euharistije tek je polazna točka u procesu uvođenja u stil Isusova života, uvođenje u doživljavanje pokore kao metanoje i euharistije — života koji se daje, a ne uvjet da se dijete može pričestiti. Taj proces traje cijeli život, a događa se u okviru određene zajednice koju zovemo Crkva.

Tu problematiku kako sa sadržajne tako i sa metodološke strane pokušala su osvijetliti predavanja i rad u skupinama čiji je karakter bio istraživački.

Uvodno predavanje koje je u izvjesnom smislu trebalo usmjeriti tematiku ove Škole održao je Bono Šagi na temu: »Sakramenti euharistije i pomirenja u procesu uvođenja u kršćansku zajednicu«. Predavač je u svom izlaganju ponajprije iznio sliku sadašnjeg stanja prvopričesničkog pastoralara i pokušao potražiti moguća rješenja za što adekvatniju i efikasniju katehizaciju, odnosno evangelizaciju u cjelokupnom pastoralu prve ispovijedi i pričesti. Naglasio je da prvotna briga prvopričesničkog pastoralara nije dijeljenje sakramenata nego evangelizacija koja mora djecu uvoditi u kršćanski život, u život kršćanske zajednice i radosni doživljaj susreta s Kristom.

Ostali predavači pozabavili su se pitanjem odgoja savjesti kod djece, i pitanjem kako roditelje osposobiti za uvođenje djeteta u sakrament pokore i euharistije.

Na temu »Odgoj savjesti i prva ispovijed u religiozno moralnom sazrijevanju ličnosti« održana su dva predavanja pod dva različita ali komplementarna vida.

Želimir Puljić obradio je i predstavio temu pod psiho-pedagoškim vidom. On je ukazao na najbitnije elemente procesa pedagogizacije i socijalizacije kod djeteta kao i na važnost savjesti kao integralne komponente djetetova osobnog razvoja i odgoja. Pri odgoju treba uzeti u obzir različite faktore koji sačinjavaju život djeteta i sve ono što utječe na njegovo formiranje. Na pr.: što sve roditelj kaže djetetu? Što roditelj svijesno živi i što je on nesvijesno u dubini svoga bića? Za pravilan odgoj savjesti najbolji je put smisljeno obrazlaganje.

Ivan Fuček iznio je moralno-teološki vid spomenute teme. Istakao je razvojne etape moralne savjesti djeteta kroz iskustvo slobode, ograničenosti, odbijanja, nereda među odnosima. Sve u primatu nakane i moralnih vrijednosti, u osobnom angažmanu i odgovornosti u pozitivnoj kršćanskoj viziji okristovljenja svijeta. U vidu rasta i sazrijevanja djeteta pomažemo razvoj od izvanjske religioznosti do osobne vjere. Umjesto o zakonu djetetu treba govoriti o susretu i prijateljstvu s Bogom. Dijete osjeća potrebu za pomoći i tu je prvi korak prema onome što zovemo spasenje.

Drugog dana Škole također su održana dva predavanja koja su nastojala ponuditi sadržaj za katehezu prvopričesnika. Tema je glasila: »Glavni ciljevi i sadržaji u katehezi prije prve ispovijedi i pričesti«. Biblijsko-teološki vid prikazao je Ivan Dugandžić, a katehetsko-pastoralni Milan Šimunović. Dugandžić je ustvrdio da sakramenti ne predstavljaju u Bibliji jednu izdvojenu i samostalnu stvarnost, nego su duboko ukorijenjeni u događaj spasenja o kome Biblija daje svjedočanstvo. Sto-

ga kateheza prvopričesnika ne smije biti sakramentalizacija, tj. ne smije se ograničiti na pouku o naravi, učinku i uvjetima valjanog primanja sakramenta. Ona mora predstavljati dio kršćanske inicijacije u sklopu potpune evangelizacije. Kršćanska pokora mora uvijek na sebi imati nešto radnosno. Radost zbog opraštanja rađa radost pokore — obraćenja.

I euharistiju treba promatrati u kontekstu čitavog Isusova propovijedanja i djelovanja. Ona ima svoj korijen i značenje u Isusovoj posljednoj večeri i njegovim riječima izgovorenim tom prigodom. Euharistija ima važnu simboličku pozadinu, stoga u katehezi prvopričesnika treba kod djece razvijati smisao za simbole.

Milan Šimunović je u svom predavanju naglasio da je inicijacija u euharistijski misterij jedan od bitnih zadataka odgoja vjere. Ona smjera k tome da dijete osposobi da u punini i svijesno sudjeluje u euharistijskom slavlju i životu Crkve. U euharistijskoj je inicijaciji važno tzv. »progresivno, postupno otkrivanje-susretanje s Isusom«. Oko sedme godine kada je posebno naglašena individualna dimenzija susreta s Isusom naglašava se sadržaj: Isus je s tobom. Oko osme, devete godine, kada je očito veće otvaranje djeteta prema drugima, naglašava se sadržaj: Isus je među nama.

Kad je riječ o pripremi za slavlje sakramenta pokore onda treba naglasiti da je pokora susret s uskrslim Kristom. Stoga nije samo riječ o ispovijedi nego o usvajanju onoga stava po kojem čovjek teži da se svakog časa stavi u pitanje i da se mijenja na bolje prema Bogu.

Trećeg dana Škole predavanje je održao Jozo Zovko pod naslovom: »Metodički pristup u vjeronaučnom radu s prvopričesnicima«. Ovo je predavanje pobudilo posebno zanimanje kako zbog samog pristupa predavača, tako i zbog teme koja je po svojoj naravi čisto pedagoško-katehetskog karaktera. Bio je to jedini predavač ove Škole koji je izričito spomenuo važnost tzv. preventivne metode u odgoju koja gradi na povjerenju odgojitelja u odgajnika i obratno. Dijete je čovjek u razvoju. Nad tim razvojem bdije odgoj. Suvremena pedagogija stavlja u prvi plan vrednote koje odgojitelj mora posjedovati. On je dobar kad je sposoban uspješno proučavati i sebe i dijete. Odgojitelj nastoji svojim utjecajem i djelovanjem unijeti u dijete određeni ljudski i kršćanski lik. Cilj odgojitelja u vjeri i jest da prvopričesnik kao čovjek stekne određeni lik mladog vjernika — kršćanina. Svaki kateheta mora imati lik Isusa prijatelja koji ljubi, oprašta, pomaže i zove k sebi. Taj lik mora u njemu biti vidljiv da bi bio izazov za katehizante.

Četvrtog dana iznesena je tema: »Kršćanska inicijacija odraslih prigodom prve ispovijedi i pričesti«, koja je također bila obrađena pod dva vida. Prvi vid, koji se odnosi na problematiku i ciljeve iznio je Anton Benvin, a neke vidove oblika rada s roditeljima obradio je Teleki Bela. Inicijacija odraslih spada u centralne zadatke crkvene pastve. Benvin je pošao od pitanja: što može naša katehetska i župska pastva učiniti za inicijativu odraslih? Uspoređio je stanje naše Crkve sa stanjem prve Crkve koja je prvenstveno imala posla s odraslim osobama. Oni su najprije bili uvedeni u životnu inicijaciju a

tek onda u sakramentalnu. U našoj sadašnjoj praksi na prvo mjesto dolazi sakramentalna inicijacija, a životna se provodi kasnije u zajednici vjernika. Put je dug i težak a uvjeti su svuda drukčiji. No iskustvo pokazuje da se do odraslih, konkretno do roditelja, najlakše može doći preko djece koju već imamo na vjeronauku i koja su najprirodniji posrednici za uspostavu kontakta s njima.

Teleki Bela predstavio je neke oblike rada s odraslima, tj. s obiteljima. Spomenuo je da se s obzirom na broj onih kojima se kateheta obraća može raditi o frontalnim, grupnim i osobnim oblicima. Prvi se ne preporučuju. Drugi se mogu dobro ostvariti preko roditeljskih sastanaka raznih tipova, a najbolji su osobni oblici koji su ostvarivi prigodom upisa na vjeronauk ili posjetima obiteljima. Novi oblici rada mogući su preko organiziranja radnih sekcija, razvijanja katehetsko-pedagoške kulture kod roditelja i preko knjige.

Posljednji dan Škole bio je ispunjen predavanjem Zvezdana Linića na temu: »Katehetska i liturgijska prvopričesnička slavlja« kojim je istakao važnost pripreme, uvođenja i sudjelovanja u različitim aktivnostima, činima, Službama riječi i pobožnostima bliskim liturgiji koji pospješuju povezivanje vjeronaučnog znanja s konkretnim životom. Na kraju je dao i neke modele za pripravu ovih slavlja.

Poslije svakog predavanja slijedio je rad u grupama u kojima su se stečene spoznaje izmjenjivale s konkretnim iskustvima iz života. Rezultati rada grupa predstavljeni su sudionicima Škole na plenarnoj sjednici zadnjeg dana. Po mišljenju gotovo svih sudionika ova je Škola uspjela. To nam govori da ovak-

vim tipom usavršavanja kateheta treba ne samo nastaviti nego ga još učvrstiti, pogotovo što dosad u našoj Crkvi još nemamo drugih aktualnijih mogućnosti i inicijativa za permanentno usavršavanje kateheta.

Osim predavača na Školi su sudjelovali kao voditelji-animatori Dinko Popović, koji je ukazao na mogućnosti uređivanja i oblikovanja prostora za slavlja prve pričesti, te Danijel Labaš i Petar Šimić, oni su svaki sa svoga gledišta prikazali situaciju i mogućnosti pripreme i slavlja prve pričesti u kršćanskoj zajednici.

Iako se u ovoj Školi uočilo i vrednovalo koliko postojeći pastoral katoličke Crkve u nas posvećuje pažnje odgoju mladih u pripremi na sakramente pokore i euharistije, istovremeno se uvidjelo, da bi u cjelokupni pastoralni rad trebalo još unijeti veoma mnogo sadržajnih i metodoloških elemenata.

Svima je, naime, postalo jasnije da danas glavni prenositelji vjere ostaju župe i obitelj ukoliko su žive zajednice, »Crkva u malom«. Isto tako, gotovo svi katehete i katehistice koji su sudjelovali na ovoj Školi, postali su svjesniji svoje uloge i odgovornosti koja im je povjerena i od koje u velikoj mjeri ovisi uspješnost evangelizacije naših katehizanata. A to je već, mnogo.
